

„*Én vagyok a magyaros munkaközösség egy személyben.*”

Beszélgetés egy gyakornoktanárral

E: Mondana néhány szót magáról: Mi indította el a pedagógus pályán? Mikor gondolt arra először, hogy tanár lesz?

GY: Második koromban kaptam a szüleimtől a születésnapomra egy felállítható táblát és krétát. Akkor kezdtem el „tanárkodni” – játékból. Negyedikes koromban részt vettem egy történelem versenyen. Akkor döntöttem el, hogy történelem szakos leszek, és ötödikben, hogy magyar lesz a másik szakom. Hetedikes koromban ügyvéd szerettem volna lenni, anya hatására, mert ő úgy gondolta, hogy a tanárok nem keresnek jól. De a gimnáziumban már teljesen biztos voltam abban, hogy történelem-magyar szakos tanár lesz belőlem.

E: A szülei szellemi foglalkozásúak?

GY: Nevelőszülőknél nevelkedtem. Másfél éves koromban kerültem gyermekotthonba. A nevelőszüleimet nevezem szüleimnek. Édesapám villanyszerelő. Anyukám hivatásos nevelőszülő. A nevelésnek így nálunk van hagyománya. Az is pedagógiai munka, csak más módon.

E: Érték pozitív hatások az iskolában is?

GY: Igen. Nagyon jó volt a magyar és a történelem tanárom. Ők még a régi rendszer szerint tanítottak.

E: Hová járt egyetemre?

GY: A Károli Gáspár Református Egyetemre jártam. 2006-ban kezdtem a tanulmányaimat, rögtön az érettségi után. Történelem volt a főszakom.

E: Rögtön ment tovább mesterképzésre is?

GY: Igen, rögtön. Nagykörösrre jártam gyakorlatra, de ott csúszttam egy évet. A mesterképzésen belül van a tanítási gyakorlat, amikor három hónapot kell tanítani, 30-30 órát mindkét tantárgyból. Nem tudtam a gyakorlat mellett könyvtárba járni, kutató munkát végezni a szakdolgozatomhoz. Ezért csak a következő évben diplomáztam.

E: A felsőoktatás mit nyújtott? Mennyire hasznosak az ott szerzett ismeretek?

GY: Voltak olyan órák, amiket nagyon szerettem. Némely tantárgyra viszont nincs tanárként szükségem, pl. az irodalomelméletre. Nem tanítunk az iskolában irodalomelméletet, és nem érdekel senkit, hogy ki volt Chomsky, ha a gyerekek nem tudják leírni még azt a szót sem, hogy 'tavaly'. A szakmai része a képzésnek nagyon jó volt. Sokkal többet voltunk kint a gyerekek között. Régen kint voltak két hetet, nekünk a labor három hónapig tartott. Ez jobb így. De sok olyan helyzettel találkoztam, amire nem készítettek fel. Főleg a magatartási problémák kezelésére.

E: Gimnáziumában végezte a gyakorlatát?

GY: Igen. Mivel mind a két korcsoportban, iskolatípusban taníthatok, úgy kellett, hogy legyen általános iskolás és középiskolás korú osztályom is. Magyarból nyolcadikosokat

tanítottam. Történelemből egy tízedikes és egy tizenkettedikes osztályt is. Ott már az érettségire készítettem őket.

E: Rendszeresen nézték az óráit?

GY: Többnyire benn ült a mentortanárom, de volt olyan, amikor egyedül tartottam meg az órát, magamra hagyott, és utána el kellett mondanom, milyen volt az óra hangulata, a gyerekek magatartása, a hozzáállásom stb. Összességében jó tapasztalataim voltak a gyakorlaton.

E: Hogyan talált rá a jelenlegi állására? Ez az első munkahelye?

GY: Igen, az első. Az interneten találtam rá. 15 iskolába jelentkeztem. A legtöbb helyen elutasítottak, mert pályakezdő vagyok. Azt írták, remélik, hogy szerzek egy kis tapasztalatot máshol, és akkor majd jelentkezzek. Miért utasítják el a pályakezdőket? Nem értettem. Végül, egy kis szerencsével, a lakóhelyemen vetek fel a helyi általános iskolába.

E: A választás szempontja az volt, hogy ez van közelebb a szüleihez?

GY: Igen.

E: Ki hallgatta meg? Az igazgató asszony?

GY: Meg az akkori helyettes. Interjúztattak, és két nap múlva már kezdeztem is.

E: Igaz, hogy ez már két éve volt, de azért biztosan visszaemlékszik az első napokra. Milyenek voltak az első benyomásai?

GY: Nagyon unalmasnak tartottam, mert az első napokban szinte csak osztályfőnöki órákat tartottak, amikor mindenkinek volt valami feladata. Nekem meg nem volt semmilyen feladat. Mondták, hogy nézelődjek, ismerkedjem a hellyel stb. De öt órán keresztül mit tud az ember nézelődni? Végül olvastam, a tankönyveket nézegettem. A hét első fele így telt. A második fele már sokkal jobb volt, amikor a gyerekekkel is megismerkedhettem.

E: A könyvek ismerősök voltak?

GY: Nagyjából. Az irodalomkönyv majdnem ugyanaz, mint amiből engem 15-20 évvel ezelőtt tanítottak, csak más a borítása. A nyelvtankönyv az, amiből az öcsémék tanultak. Nagyon egyszerű. Az a baj, hogy az új rendelkezés szerint három fajta könyvből választhatunk: van a nemzeti féle nyelvtankönyv, ami nagyon nehéz, van az Apáczai-féle, ami nagyon könnyű, és van a kísérleti, amiről meg nem tudjuk, milyen. És akkor válasszunk!

E: Érzett az elején bármilyen hullámvölgyet, átélt kudarcot?

GY: Az első félév egy adrenalin dömping volt. Még mondta is az igazgatóasszony, hogy jó lenne már, ha nem teljesítenék 110%-ot, mert ki fogok merülni. Végül a második félévben merültem ki. Decemberben kaptam egy osztályt, mert elment az osztályfőnök. Nagyon szerettem őket, meg ők is engem. Csak hirtelen kimerültem.

E: Hány osztályt visz?

GY: Az elején volt egy 6. osztályom, ők voltak az egyik osztály. Párhuzamosan vittem még egyet, aztán lett egy 7. és egy 8. osztályom is.

E: Tehát, három év anyagát kellett fejben tartania.

GY: Igen, magyarból. De kaptam még történelemből egy ötödikes osztályt is. Ők most hetedikeseek. Viszont most kaptam magyarból két 5. évfolyamos osztályt.

E: Milyen volt az első benyomása a kollégákról, a tantestületről?

GY: Pozitív. Amikor jöttem 24-en voltunk. Azóta jöttek újak, és mentek is el. Most 27-en vagyunk, teljes a létszám.

E: Hogyan érzi magát?

GY: Még mindig pozitív, de kicsit kimerültem. Nagyon sok a magartartási probléma a gyerekekkel.

E: Vannak túlkoros tanulók? Nem okoz gondot, hogy életkorilag közel áll a nyolcadikosokhoz?

GY: Tavaly volt egy 18 éves tanuló. Ő egy Macedóniából menekült családnak a legidősebb lánya, de vele nem volt gond. Volt olyan túlkorosom is, akitől tartottam, de nem volt más lehetőség, túl kellett élni – és túléltem. Ez egyébként is nehéz osztály volt. Folyamatosan próbáltam mindenféle módszert bevetni: bevittem a laptopot, kiselőadást tarthattak rajta, volt csoportmunkától kezdve páros feladat, kutató munka, projektmunka. De szinte semmit nem értem el vele.

E: Mit gondol, ezzel Önnek, mint pályakezdőnek volt csak gondja, vagy általában mindenkinek?

GY: Minden kollégámnak gondot jelentenek az ilyen gyerekek.

E: Pályakezdőként szüksége lett volna egy állandó támogatóra, mentorra?

GY: Több szempontból is jó lett volna. Mondjuk a naplóvezetésnél, amit ugyan átnézünk egy 45 perces előadásban, de az elég kevés volt. Elég sok hibát ejt egy pályakezdő, ami csak később derül ki. A konfliktusos helyzeteknél nagyon jó, ha van ott valaki, aki segít megoldani. Nyilván az sem megoldás, ha folyamatosan rohanunk az igazgatónőhöz vagy a mentor tanárhoz, de jó, ha valakivel át lehet beszélni a problémákat. Az is sokat segítene, ha valaki megnézne egy-egy órát, és elmondaná, mit látott, mit lehetett volna másként csinálni. Én elég nehezen tűröm a kritikát, de mégis jó volt, ha segítettek felfedezni a hibákat.

E: Kitől kapott a munkahelyén támogatást?

GY: Az igazgatónő, aki a másik magyar szakos, a mentorom. Nagyon fontos, hogy az ember élete ne csak abból álljon, hogy bejön, megtartja az órákat, köszön és hazamegy. A csapatépítés szempontjából is nélkülözhetetlen, hogy átbeszélhessük a problémáinkat. Ebből a szempontból nagyon jó itt a munkaközösség.

E: Van egyébként magyaros vagy humán szakos munkaközösség?

GY: Én vagyok a magyaros munkaközösség egy személyben.

E: Véletlen, hogy pont az igazgatónő lett a mentora?

GY: Nem véletlen. Ő a másik magyar szakos. Nem taníthatna elméletileg, de mégis el kellett vállalnia egy osztályt, mert nekem már a 30 óra nem fért bele az óraszámomba. De még szerencse, hogy volt valaki, aki szakosként vállalta a mentorságot, mert ez nem mindig van így. Nincs minden szakos tanárból kettő.

E: Hogyan támogatja Önt az igazgatónő?

GY: Ha kérek tőle óravázlatot, akkor elküldi. Be is jön, hogyha kell. Tavaly volt olyan osztály, akivel nem nagyon bírtam. Bejött, megnézte az órát, elmondta, min kellene változtatni.

E: Részt vett olyan továbbképzésen, ahol problémás eseteket elemeztek?

GY: Nem. Erkölcstanképzésen vettem részt, de az nem a magatartási problémákról szólt.

E: Egy-egy tanítási napja hogyan néz ki? Mennyi időt készül a tanórákra?

GY: Az elején nagyon sokat készültem. Egy történelem órára három órát, egy magyar órára egy órát. Ez volt az első év. Gyakran éjfélig is készültem. Most már belejöttem. Vannak ötleteim, hogyan kezdjek neki egy óratervnek.

E: Hány órát kell tanítania egy héten?

GY: Most 24 órát tanítok. Plusz a felvételi előkészítő. Nincs másik magyar szakos kolléga. csak az igazgató. A magyar órákat el kell látni.

E: Végül is teljes értékű tanár. Ugyanannyit tanít, mint bárki más.

GY: Igen, csak a fizetésem nem teljes értékű.

E: Ha már itt tartunk, ez az utolsó éve gyakornokként? Utána jön a minősítés?

GY: Igen. Én még a régi rendszerben végeztem, szóval engem az iskola vezetője minősít.

E: Hogyan készül a minősítő vizsgára? Szükségesnek tartja ezt?

GY: Nem tudom, mi múlik ezen a minősítő vizsgán. Szerintem a portfólió és az önálló reflektív értékelés sokkal inkább megmutatják a tanár személyiségét, mint ez a bemutató óra. Annnyit tudok, hogy bemennek ketten-hárman és 45 percen keresztül figyelik a tanárt, amit a többség nehezen visel. Én biztosan nem tudnék olyan fesztelenül bánni a gyerekekkel, mint egy sima órán. Múltkor az igazgatónő bent volt nálam. Tökéletes órát akartam tartani, de a gyerekek nem engedték, hogy tökéletes órám legyen: nem hozták el a felszerelésüket, volt, aki nem csinálta meg a leckéjét, és én már ettől feszült lettem. Szerintem, egyébként, nem jó ez a rendszer. Nem lehet értékelni két év után egy pedagógust. Nekem két évbe telt, hogy egy csomó dologra rájöjsek, és kellett a harmadik, hogy másként álljak a dolgokhoz. Például, hogy ne várjak el mindig 100%-os teljesítményt a gyerekektől, hanem fontosabbnak tartsam, hogy megkedveljék a tárgyamat.

E: Milyennek látja a munkakörülményeit? Például, az iskola felszereltségét?

GY: Elég hiányos. Vannak ugyan számítógépeink, csak nagyon elavultak. Volt, hogy feljöttem a gyerekekkel a számítógép terembe, hogy kutassanak fel anyagokat, és készítse nek a következő órára posztert, de 20 perc elment a 45-ből, mire felállt az eszköz.

E: Az itteni gyerekeknek lehetne ilyesmit házi feladatnak adni?

GY: Nagyon kevesen tudnak otthon internetezni. Az idén is fogok adni magyarból és történelemből ilyen feladatot, de akkor előre kell szólnom a tanuló szobás tanárnak, hogy majd lesz pár gyerek, aki fel fog jönni, és az internetet fogja használni. Csak az a baj, hogy összesen 10 percet tudunk adni egy gyereknek, és nem kapcsol be 10 perc alatt a számítógép. Ez tragikus és nevetséges is egyszerre!

E: Milyen eszközök állnak még rendelkezésre?

GY: Projektor három van. Egy az igazgatói irodában, ami hordozható, illetve kettő fel van szerelve. Két tanteremben van interaktív tábla. Ez lehetne több helyen is. A másik probléma ezzel, hogy nem állnak interaktív tananyagok az iskolák rendelkezésére.

E: Milyen egyéb eszköz tudná megkönnyíteni a munkáját?

GY: Jó lenne egy önálló laptop. Most a sajátomat kell mindig behurcolnom. Az interaktív tananyag nagyon sokat segítene egy óra felépítésében, vagy szemléltető anyagok, új térképek, pl. történelemből. Magyarból a könyvtár állományát kellene javítani, a kötelező olvasmányokból és a mai irodalomból is kellene több példány.

E: Beszéljünk még az osztályfőnökségről! Nem tűnik ez kezdőként nagy falatnak? Felkészültnek érzi magát erre a feladatra?

GY: Szerintem erre nem lehet felkészülni. Nem lehet mindenre felkészülni, mert nyilván minden gyerek és minden osztály más. Az előző osztályom egész órán csendben volt, ha mondtam valamit, azt azonnal megcsinálták. A mostani osztályom is szorgalmas, viszont iszonyatosan beszédesek, és van egy gyerek, aki nehezen illeszkedik be. Autista jeleket mutat. Felkészülni erre nem igazán lehet. De jó is egy ilyen osztályfőnöki feladat, mert olyan készségeket fejleszt, amelyekre egyébként nincs feltétlenül szükség. Ez is kell ahhoz, hogy valaki jó tanár legyen.

E: Miért, milyen a jó tanár?

GY: Változó. Lehet egy jó tanár szigorú, de lehet engedékeny is. Attól függ, mennyire engedi közel magához a gyerekeket, vagy mennyire empatikus feléjük. Szerintem egy igazán jó tanárhoz odamennek a gyerekek, és elmondják a problémájukat. Mert tudják, hogy a tanár mindig meghallgatja őket, és próbál segíteni. Én igyekszem ilyen tanár lenni.

E: Min múlik, hogy valakiből jó tanár lesz vagy sem?

GY: Szerintem a gyakorlat alatt sok minden kiderül. Van, aki egyáltalán nem való erre a pályára, de lehet, hogy csak rossz korosztályt választott. A gimnáziumi magyar tanárommal éltem ezt meg, aki nem tudott fegyelmezni, nem tudott tanítani, ezért elküldték az iskolából. Kaptunk egy másik tanárt, aki ezerszer jobb volt nála, de utána hallottuk, hogy a régi magyar tanárunk egy általános iskolában kapott állást, és ott imádják. Programokat szervez a gyerekeknek, színházba, versenyekre viszi őket. Neki az volt a korosztálya. Mindenkinek meg kell találnia a megfelelő korosztályt. Lehet, hogy valaki jó pedagógus, csak nem gyerekeket, hanem felnőtteket kell tanítania, vagy épp fordítva.

E: Erre magától jön rá egy tanár?

GY: Szerintem igen. A gyakorlati idő alatt most már rájöhet.

E: Ha most kellene eldöntenie, akkor tanárnak menne?

GY: Igen, vagy szakácsnak. Imádok főzni. Ha lenne egy gyakorlati konyha, tartanék főzőtanfolyamot a gyerekeknek. Nem lenne rossz, ha legalább odáig eljutnának a fiúk, hogy tizennégy évesen egy rántottát össze tudnak ütni maguknak. Ha lehetőségem lenne rá, ezt is szívesen megtanítanám.